

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 2/B maddesi uygulamaları ve sonuçları (Amasya ili örneği)

Betül Uysal¹, Üstüner Birben^{2*}

¹ Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığı, Amasya, Türkiye

² Çankırı Karatekin Üniversitesi, Orman Fakültesi, Çankırı, Türkiye

MAKALE KÜNYESİ

Geliş Tarihi: 24/10/2023

Kabul Tarihi: 08/12/2023

<https://doi.org/10.53516/ajfr.1379469>

* Sorumlu yazar:

birben@karatekin.edu.tr

ÖZ

Araştırma Makalesi

Bu çalışma, Amasya ilindeki orman arazilerinin 2/B madde uygulamalarına tabi tutulan kısmının belirlenmesi, bu uygulamaların gerçekleştirildiği alanlarda orman ve 2/B uygulamalarına dair algı ve uygulama sonuçlarının incelenmesi ve karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri sunma amacı taşımaktadır. 400 katılımcıyla gerçekleştirilen anketlerden elde edilen veriler tablolandırılmış, grafikler oluşturulmuş ve seçilen

değişkenler üzerinde Ki-Kare analizi yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, Amasya ilindeki 2/B uygulamalarının tamamlandığı köylerde vatandaşların, bu uygulamalar hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı ancak 2/B arazilerini tarımsal faaliyetlerde kullanmayı, yatırım aracı olarak görmeyi, ata topraklarına sahip çıkmayı ve gelecek nesillere miras bırakmayı düşündükleri tespit edilmiştir. Bu algı ve beklentilerin değiştirilmesi adına, 2/B uygulamalarını temel alan tarih değişikliklerine son verilmesi, yönetim ve halkla ilişkilerdeki eksikliklerin kitle iletişim araçlarıyla giderilmesi, toplumun orman algısının geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Orman kaynakları, 2/B uygulamaları, toplumsal algı, Amasya, Türkiye

Applications of the article 2/B of the Forest Law No. 6831 and its results (The case of Amasya province)

ABSTRACT

This study aims to determine the extent of forest lands subjected to 2/B applications within the borders of Amasya province, examining the perceptions and outcomes of forest and 2/B applications in the areas where these practices are implemented, and providing solutions to encountered problems. The research was conducted using a survey method with 400 participants. Data obtained from the surveys were tabulated, graphs were prepared, and Chi-square analysis was performed on selected variables. According to the research findings, in villages where 2/B applications have been completed in Amasya province, it was found that residents lack sufficient information about these applications. However, they tend to use 2/B lands for agricultural activities, consider them as investment assets, preserve them as ancestral lands, and express the intention to pass them on to future generations. To alter these perceptions and expectations, it is recommended to discontinue historical changes underlying 2/B applications, address governance and public relations deficiencies through mass media, and enhance the community's perception of forests.

Key Words: Forest resources, 2/B applications, perception of society, Amasya, Türkiye

Bu makaleye atıf:

Uysal, B., Birben, Ü. 2023. 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 2/B maddesi uygulamaları ve sonuçları (Amasya ili örneği). Anadolu Orman Araştırmaları Dergisi, 9(2), 90-100.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution NonCommercial 4.0 International Licence.

1. Giriş

İnsanoğlunun varolmasıyla başlayan, canlı ve cansız varlıklar arasındaki karşılıklı ilişkiler (Turan, 1988) insan ihtiyaçlarının sınırsız, doğal kaynakların sınırlı olması, canlı ve cansız varlıklara olan gereksinimini arttırırken bu gereksinimler doğrultusunda insanların bilinçsiz davranışları, karşılıklı ilişkilerde en büyük paya sahip olan ormanlarımızın ve bünyesinde barındırdığı birçok canlı ve cansız varlığın yok olmasına veya yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmasına neden olmaktadır (Aydın, 1999). Ormanlar, insanoğlunun yaşamı için gerekli olan; gıda, temiz hava, su, ilaç, yakıt, barınak, dinlenme, istihdam, gelir kaynağı gibi birçok ihtiyacı karşılayan tabiatın önemli bir doğal kaynağıdır (Şafak ve Gül, 2012). Ormanlardan elde edilen ürünlerin yanı sıra ormanın bizatihi; arazilerinden de yararlanılma ağırlık kazanmaktadır (Aydın, 1999). Özellikle Osmanlı İmparatorluğu döneminde çıkan Celal-i İsyancıları ile yaşadıkları yerleri terk eden halkın; hayatlarını güven içinde sürecekleri ormanlık alanlara göç ederek, hayvanların otlatılmaya başlanması, barınma ve tarımsal ihtiyaçlar orman içlerinde açmaların başlamasına sebep olmuştur (Tolunay ve Alkan, 2008). Ormanların; tüketimi, kullanımı ve yararlanma süreci, insanların ihtiyaçları doğrultusunda değişerek gelişmektedir. Bu gelişim sürecinde ara değişkenlerden olan sosyal ve ekonomik niteliklerde oldukça etkilidir (Şen ve Toksoy, 2006). Her ne kadar ormanlardan faydalanma belirli kurallar dâhilinde olmasına karşın bu kullanma ve yararlanmalar ormanların vasıflarını kaybetmelerine veya kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmalarına neden olmaktadır (Turan, 1988). Dolayısıyla bu kaynaklara ilişkin tüm geliştirme yöntemleri, korunması ve kaynaklardan en iyi şekilde yararlanılması dünyada olduğu gibi ülkemizde de en önemli gündem konularını oluşturmaktadır (Erdönmez, 2013).

Türkiye özelinde de Cumhuriyetin ilanına kadar geçen sürede, zamanın koşulları ve şartlarına göre ormanlar ile ilgili birçok kanunnameler, fermanlar, fetvalar ve talimatnameler çıkarılmış olsa da ihtiyaçlara göre hareket edildiğinden ormancılık faaliyetlerin de zorunlu olan devamlılık ilkesi zarar görmüştür (Mermer, 1991). Yapılan yanlış uygulamalar sonucu oluşan ormansızlaşmanın en büyük sebepleri arasında ülkenin içinde bulunduğu kargaşa, ormanları korumaya yönelik herhangi bir çaba sarf edilmemesi, orman içi ve yakınındaki halkın tabiatı tahrip etmesi gibi sonuçlar, ormanların tespitini gerekli kılmıştır (Ayaz ve Gümüş, 2016).

1937 tarihinde yapılan düzenlemelerle yürürlüğe giren 3116 sayılı Orman Kanunu ile orman kadastrounda ilk adımlar atılmaya başlanmıştır (İnal, 1967). 3116 sayılı Kanun ile orman sınırlarının tespitinin 5 yıl içinde (Okyay, 1988) orman kadastrounu oluşturacak orman haritalarının da 10 yıl içinde (Gençay, 2012) bitirilmesi hedeflenmiş, fakat istenilen zamanda bitirilemeyince bu alanların yerleşim yeri, tarım ve hayvancılık alanı olarak kullanılmasının önüne geçilememiştir (Aslan, 2015). Yıllar içinde kadastro ile ilgili birçok yasal düzenlemelerde değişiklikler yapılmış, ancak tespiti gerçekleştirilen sorunlara çözüm bulunurken, bu durum akabinde yeni sorunların da ortaya çıkmasına neden olmuştur (Gençay, 2012).

1963 yılında Beş Yıllık Kalkınma Planları ile düzenli döneme geçilerek tür ve kompozisyon bakımından önemli,

ekolojik bakımdan zengin orman varlığımız, hazırlanan çeşitli eylem planları, rehabilitasyon, bakım ve ağaçlandırma çalışmaları ile her sene düzenli olarak artmaktadır. 1973 yılında 20 milyon 200 bin ha olan ülkemizin orman varlığı, 1999'da 20 milyon 800 bin ha, 2004 yılında 21 milyon 200 bin ha, 2012'de 21 milyon 678 bin ha, 2015'te 22 milyon 342 bin ha, 2018'de 22 milyon 622 bin ha, 2020 yılında 22 milyon 933 bin ha, 2022 yılında 23 milyon 245 bin ha ulaşarak ülke yüzölçümünün % 29,8'ünü oluştururken bu alanın 13 milyon 708 bin ha normal kapalı orman alanı ile toplam orman alanının % 58,98'ini, 9 milyon 537 bin ha ise boşluklu kapalı orman alanını ile toplam ormanlık alanın % 41,02'sini oluşturmaktadır (OGM 2023).

6831 sayılı Orman Kanununun amacı ormanları cezalarla korumak yerine köylü halk ile el ele verilerek ormanların korunmasını sağlamaktır. 6831 sayılı Orman Kanun'un birinci maddesinde tekrar orman tanımı yapılırken, ikinci maddesinin (a), (b) bendi ile de orman sınırları dışına çıkarma işleminin nasıl yapılacağı belirtilmiştir (Uygun Ayva, 2011).

Orman sınırlarının küçültülerek orman alanlarının azalmasına sebep olan 6831 sayılı Orman Kanunu 2. madde uygulamaları 1973 tarihinde 1961 Anayasasında yapılan değişiklik ile Orman Kanunu'na yansıtılmış (Velioğlu, 2008), 1982 Anayasası, 2/B olarak nitelendirilen alanların kullanıcılarına tahsisini talep etmesine rağmen mevcut bulunan davaları bitirmek ve yaşanan mülkiyet sorunlarının son bulması amacı ile 19.04.2012 tarihinde "*Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun*" adı altında 6292 sayılı Kanun çıkarılarak 2/B alanlarının satışının önü açılmıştır.

2/B taşınmazlarının değerlendirilmesi işlemleri 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun uyarınca gerçekleştirilmekte olup bu kanun 31.08.1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu'nun ikinci maddesi gereğince, yeni orman alanlarının oluşturulması, Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan yerlerin değerlendirilmesi, orman köylülerinin kalkındırılmasının desteklenmesi ve nakline karar verilen Devlet ormanları içinde veya bitişğinde bulunan köyler halkının yerleştirilmesi ile Hazineye ait tarım arazilerinin satışına ilişkin usul ve esasları içermektedir.

Orman sınırları dışına çıkarma işleminin yeni bir halkası olan 2018'in Nisan ayında torba kanun (Torba Kanun birbiri ile konu yönünden ilgisi olmayan ve çok fazla sayıda başka kanunda ek ve değişiklikler yapan kanun şeklinde nitelendirilebilir.) ile çıkartılan Orman Yasası'na eklenen Ek 16'ncı madde ile Cumhurbaşkanına istediği orman alanını orman rejimi dışına çıkartma yetkisi verilerek orman sınırları dışına çıkarılma işlemi yeni bir boyut kazanarak 2018 yılına kadar üzerinde yerleşim alanı oluşmuş orman alanlarının orman sınırları dışına çıkarılması olanaklı hale getirilmiştir. 19 Nisan 2018 tarihinde çıkarılan bu ek maddede; "*...bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülmeyen ve tarım alanına dönüştürülmesi de mümkün olmayan yerler ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte üzerinde yerleşim yeri bulunan ya da yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen*

orman vasfı taşımayan alanlar...” içinde Cumhurbaşkanınca belirlenecek alanların orman dışına çıkarılacağı ve orman sınırları dışına çıkartılan alanın iki katından az olmamak üzere yeni orman tesis edileceği belirtilmektedir (Atmış, 2021). Burada dikkati çeken nokta, bir ormanlık alan yok edildiğinde, yalnız ormanın değil, bir ekosistemin de yok olmasıdır. Çünkü yeni yapılacak ağaçlandırma ile oluşacak olan ormanlık alanın onlarca yıl geçmesi gerekir ki yeni bir orman ekosistemi oluştursun. Ayrıca, 19.04.2018 tarihli ve 7139 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 17. maddesiyle 6831 sayılı Kanun’a eklenen ek 16. madde ile mikro ve makro faunanın birlikte oluşturduğu biyolojik çeşitlilik açısından önemli olan çalı ve otsu bitkilerin birlikte evrimleştiği açık, taşlık ve kayalık alanlarla ile makiliklerin de yapılaşmaya

konu edilerek bu alanlar da orman sınırları dışına çıkarılır duruma getirilmiştir. Ek 16. maddenin çıkartıldığı tarihten bu yana birçok orman alanı orman sınırları dışına çıkarılmıştır. Ayrıca 2022 tarihinde yapılan yasal düzenleme ile 2/B alanları gibi bu alanların da işgalcilerine satışı olanaklı hale getirilmiştir (TOD, 2022).

Milli Emlak Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Çizelge 1’de gösterilen faaliyet raporları incelendiğinde 2012 yılından 2019 yılına kadar olan 2/B verileri iller bazında ayrıntılı olarak verilirken 2020, 2021, 2022 yıllarına ait 2/B verilerin Türkiye geneli toplam veri olarak paylaşımının yapıldığı görülmektedir. Toplam verilere göre: 2020 yılsonu itibarı ile toplam 1.045.466 satın alma başvurusu yapılmış bu başvurulardan; 815.126 hak sahibine 581.203 adet taşınmazın satış işlemi gerçekleştirilmiştir. 2020 yılında toplam 23.200 adet 2/B taşınmazının 22.217 hak sahibine satışı yapılmıştır.

Çizelge 1. Türkiye ve Amasya geneli yıllara göre 2/B verileri (ÇŞİDB, 2023)

Yıllar	Türkiye Geneli 2/B Taşınmaz sayısı	Türkiye Geneli 2/B Başvuru Sayısı	Türkiye Geneli 2/B Satışı	Türkiye Geneli 2/B Satışı	Amasya İli 2/B Taşınmaz Sayısı	Amasya İli 2/B Başvuru Sayısı	Amasya İli 2/B Satışı	Amasya İli 2/B Satışı
			Yapılan Taşınmaz Sayısı	Yapılan Hak Sahibi Sayısı (kişi)			Yapılan	Yapılan Hak Sahibi Sayısı (kişi)
2012	442.567	101.193	-	-	439	298	-	-
2013	599.418	620.338	-	-	2313	1509	-	-
2014 (Kümülatif)	629.462	714.831	384.833	508.828	2327	1544	851	879
2015 (Kümülatif)	660.432	769.551	423.43	568.437	2399	1611	851	879
2016 (Kümülatif)	692.049	824.897	457.967	622.418	2427	1678	886	918
2017	39.363	80.862	45.059	78.233	245	368	286	383
2018	42.735	75.563	40.882	68.423	132	268	158	243
2019	42.735	75.563	40.882	68.423	29	144	80	123

2021 yılsonu itibarı ile toplam 1.092.216 satın alma başvurusu yapılmış bu başvurulardan; 843.019 hak sahibine 599.062 adet taşınmazın satış işlemi gerçekleştirilmiştir. 2021 yılında toplam 16.564 adet 2/B taşınmazının 25.429 hak sahibine satışı yapılmıştır.

2022 yılsonu itibarıyla toplam 1.153.000 satın alma başvurusu yapılmış bu başvurulardan; 911.000 hak sahibine 641.000 adet taşınmazın satış işlemi 2022 yılsonu itibarıyla gerçekleştirilmiştir. 2022 yılında toplam 42.000 adet 2/B taşınmazının 69.000 hak sahibine satışı yapılmıştır.

2022 yılsonu itibarıyla 6292 sayılı Kanun’un yedinci maddesi kapsamında tapuları 2/B gerekçesi ile iptal edilenlerin taşınmazları bedelsiz olarak geri iadeleri yapılırken, Kanunun sekizinci maddesi kapsamında ise proje alanı olarak belirlenen yerlerin proje sahiplerine devir işlemleri tamamlanmaya çalışılmaktadır (ÇŞİDB, 2023).

Bu çalışma, Amasya ili sınırları dâhilinde bulunan orman arazilerinin ne kadarlık kısmının 2/B madde uygulamalarına konu edildiği, Vatandaşın 2/B uygulamaları hakkında yeterli bilgiye sahip olup olmadığı, bu uygulamaların yapıldığı alanlarda ormana ve 2/B uygulamalarına ilişkin algı ve uygulama sonuçlarının ne olduğuna yönelik tespitler ile

karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri sunmak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

2. Materyal ve Yöntem

Çalışmanın bu bölümünde önce materyale ilişkin bilgiler verilecek ve sonrasında kullanılan yöntem açıklanacaktır.

2.1 Materyal

Çalışmanın ana materyalini orman vasfını yitirmiş arazilere yönelik Amasya ili Merkez ilçede bulunan ve Milli Emlak Müdürlüğünden alınan verilerden yararlanarak 2/B uygulamaları tamamlanan ve 2/B arazisi bulunan 27 köyde gerçekleştirilen anketler oluşturmaktadır. 2/B arazilerine ilişkin uygulamalar ve sonuçlarına yönelik hazırlanan anket: 2020-2021 yılı yaz ve sonbahar mevsimlerinde Aksalur, Akyazı, Alakadı, Ardıçlar, Aydınca, Bayat, Beldağı, Çiğdemlik, Dadıkavakçayırı, Damudere, Duruca, Elittekke, Karsan, Karataş, Kale, Kızseki, Mahmatlar, Musa, Ormanözü, Sarımeşe, Şeyhsadi, Ümük, Yassıçal, Yeniköy, Yeşilyenice, Yuva, Ziyere köylerinde gerçekleştirilmiştir. Anket soruları hazırlanırken

daha önce literatürde Yılmaz (2004), Geray vd. (2007), Pak ve Berber (2011) gibi benzer çalışmalar dikkate alınmıştır. Ankete katılanlara yöneltilen sorular anlaşılabilir ve amaca uygun olarak hazırlanmıştır. Anket; demografik özellikler, ormandan faydalanma şekilleri, orman idaresi ve idarenin faaliyetleri, orman kavramı, idareden beklentiler, ormanın faydaları, 2/B uygulamaları ve bu uygulamalara ilişkin algılara yönelik açık ve kapalı uçlu olarak toplam 29 sorudan oluşmaktadır. Sözel analiz metodunun esas alındığı bu çalışmada ilişki kalıpları ve bu ilişki kalıplarının nedenleri anlaşılmaya çalışılmıştır.

Bununla birlikte anket çalışması yapılarak, elde edilen veriler üzerinden konuya ilişkin analizler yapılmıştır. Bu çalışmada istatistiksel olarak ana kütleli Amasya İlinde yaşayan nüfus oluşturmaktadır. Araştırmada %95 güven düzeyi ve %5 hata kabul oranı ile eşitlik (1)'den yararlanılarak hesaplanmıştır (Orhunbilge 2000, Daşdemir 2016).

$$n = \frac{N.p.q.Z^2}{(N-1).d^2 + p.q.Z^2} \quad (1)$$

Formülde; n= Örnek büyüklüğünü; Z= Güven katsayısı (%95 için Z=1,96); N= Ana kütle; p= Ölçülmek istenilen özelliğin ana kütlede bulunma olasılığını (0,5); q= Ölçülmek istenilen özelliğin ana kütlede bulunmama olasılığını (0,5); d= Kabul edilen örneklem hatasını (0,05) ifade etmektedir.

Konuyla ilgili herhangi bir fikir araştırma öncesi ileri sürülemediği için P ve Q %50-%50 alınmış ve en yüksek örnek büyüklüğü elde edilmiştir (Yavuz 2000). Amasya ili TÜİK (2020) verilerine göre; anakütle (N)= 337.800 kişi olarak tespit edilmiştir. Böylece örneklem büyüklüğü 383 kişi olarak belirlenmiştir. Anket çalışması sırasında hatalı veya eksik doldurulma olasılığı da dikkate alınarak, toplamda 400 kişiye anket uygulanmıştır. Anketler rasgele örneklem yöntemi ile yüz yüze yapılmıştır.

Çalışmanın ana materyalini oluşturan anketlerin değerlendirilmesi, anket sorularına verilen cevapların sayısallaştırılması ve yüzdelik oranlara dönüştürülmesi yoluyla yapılmıştır. Ayrıca, Ki-kare (χ^2) analizi ile de konu açısından önemli görülen değişkenler arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

2.2. Yöntem

Çalışmada; özgün bir konuya veya duruma ilişkin sorunların anlaşılmasına ve çözümlenmesine derinlik kazandırabilmek amacıyla detaylı bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışma için 2/B uygulama ve çalışmaları tamamlanmış Amasya ili, Merkez ilçesine bağlı Aksalur, Akyazı, Alakadı, Ardıçlar, Aydınca, Bayat, Beldağı, Çiğdemlik, Dadıkavakçayırı, Damudere, Duruca, Elittekke, Karsan, Karataş, Kale, Kızseki, Mahmatlar, Musa, Ormanözü, Sarımeşe, Şeyhsadi, Ümük, Yassıçal, Yeniköy, Yeşilyenice, Yuva, Ziyere köyleri seçilerek; bu köylerdeki 2/B arazileri hakkında vatandaşların düşüncelerine ve algılarına ilişkin bulgular elde edilmiştir. Amasya Milli Emlak Müdürlüğünden alınan veriler doğrultusunda köylere gidilmiş ve bu köylerin sosyo-ekonomik ve eğitim durumu gözlemlenerek anket çalışması gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada katılımcılarla görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Örneklerin seçiminde rastgele örneklem

yöntemi kullanılmıştır. İlin 2/B uygulaması tamamlanmış farklı köylerinde her kesim ile anket yapılmasına özen gösterilmiştir. Köylere gidilerek, köylülere anketin amacı, nasıl doldurulacağı vb. bilgiler anlatıldıktan sonra, her kesimden köylüden anketlerin doldurması istenmiş, doldurulan anketlerin doğru doldurulduğundan emin olunduktan sonra kontrol edilerek toplanmıştır.

Anket formları SPSS (Statistical Package for Social Science) paket programı kullanılarak bilgisayar ortamına aktarılmış ve istatistiksel çözümler için veri tabanı oluşturulmuştur. Anket bulguları gerek grafik ve tablolar şeklinde gerekse Ki-Kare bağımsızlık testi ile yaş, cinsiyet, eğitim durumu, meslek, gelir durumu, ormandan faydalanma, ormanların korunması, 2/B uygulamalarının vatandaştaki algısı ve yargısal süreçler açısından analiz edilmiş ve bu sonuçlar yorumlanmıştır.

3. Bulgular

Yerleşim tarihi M.Ö. 3500 yılına kadar uzanan, birçok uygarlığa ev sahipliği yapan, Kurtuluş Mücadelesinin verilmesinde önemli rol oynayan Amasya ili Orta Karadeniz'in iç kesiminde bulunur. Çorum, Tokat, Yozgat, illeri ile komşu olan, coğrafi konumu nedeni ile Kara iklimi ile Karadeniz iklimi arasında geçiş ikliminin yaşandığı ve Akdağ bölgesinde yayılış gösteren Amasya ili, Merkez ilçesindeki ormanlar, yüksek kesimlerde kayın, sarıçam, karaçam, alçak kesimlerde meşe, ardıç, gürgen, kızılçam, titrek kavak ve bu ağaçlarla birlikte yabani erik, ahlat gibi ağaççıkların yanı sıra sürünücü ardıç, kuşburnu çalıları da görülmektedir. Taşova ilçesi Amasya ilinin en yüksek ormanlık alan yüzdesine sahiptir. Amasya ilinin 2020 yılı Orman Genel Müdürlüğü verilerine göre 220 681 ha orman alanı bulunmaktadır (OGM 2021).

Çalışmanın ana materyalini orman vasfını yitirmiş arazilere yönelik Amasya ili Merkez ilçesinde 2/B arazisi bulunan, 2/B çalışmaları tamamlanmış 27 adet köyde 400 katılımcı ile yapılan anket çalışması oluşturmaktadır. Katılımcıların özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılım sonuçları Çizelge 2'de verilmiştir.

Yapılan anket çalışmasında demografik yapı incelendiğinde ankete katılan katılımcıların yaş ortalamasının orta yaş ve yaşlı grubu olduğu, genç kesimin ikamet için genellikle köyleri değil, şehri tercih ettikleri, yapılan çalışmanın pandemi dönemine denk gelmesi nedeniyle kadın katılımcıların anket sorularını cevaplamaktan çekindikleri, genç kadın nüfusunun çok olmadığı, yaşlı kadınların ise okur-yazar oranının çok düşük olduğu dolayısıyla da anketi doldurmak istemedikleri gözlemlenmiştir. Ankete katılan katılımcıların yaş aralıkları dikkate alınarak eğitim durumu değerlendirildiğinde orta yaş ve yaşlı grubunda bulunan katılımcıların eğitim durumu ile geçimlerini tarım, hayvancılık, tarım ve hayvancılıktan sağlayanların gelir düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir.

Anket çalışmaları yapılırken köylerin nüfusları göz önünde bulundurularak nüfusu fazla olan köylerde daha fazla katılımcıya ulaşılmaya çalışılmıştır. Çizelge 3'de elde edilen verilere göre köylerin nüfus verileri ile köylerde ankete katılan kadın erkek sayıları paylaşılmıştır.

Çizelge 2. Katılımcıların demografik özellikleri

	Demografik Özellikler	Frekans	Yüzde(%)
Cinsiyet	Erkek	81	20,2
	Kadın	319	79,8
Yaş	16-25	16	4
	26-35	43	10,8
	36-45	94	23,5
	46-55	102	25,5
	56 ve üstü	145	36,3
Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	25	6,3
	Sadece okur- yazar	57	14,2
	İlkokul	175	43,8
	Ortaokul	55	13,8
	Lise	51	12,8
	Önlisans	20	5
	Lisans	16	4
	Lisansüstü	1	0,3
Gelir	1.000 TL'den az	58	14,5
	1.001-2.000 TL	81	20,3
	2.001-3.000 TL	112	28
	3.001-4.000 TL	79	19,8
	4.001 TL ve üstü	70	17,5
Gelir Kaynağı	Tarım	106	26,5
	Hayvancılık	20	5
	Ormancılık	2	0,5
	Tarım-ormancılık	8	2
	Tarım-hayvancılık	131	32,8
	Hayvancılık-ormancılık	4	1
	Tarım-hayvancılık-ormancılık	11	2,8
	Ticaret	8	2
	Emekli maaşı	47	11,8
	Ücretli	13	3,3
Diğer	50	12,5	

Çizelge 3. Ankete konu köylerdeki demografik yapı

Ankete Katılan Köyler	Ankete Katılan Toplam Kişi Sayısı	Ankete Katılan Erkek Sayısı	Ankete Katılan Kadın Sayısı	Köyün Toplam Nüfusu	Köydeki Erkek Nüfus	Köydeki Kadın Nüfus
Aksalur	24	23	1	520	257	263
Akyazı	15	13	2	88	44	40
Alakadı	9	9	-	104	54	50
Ardıçlar	3	3	-	211	108	109
Aydınca	15	13	2	446	238	208
Bayat	11	8	3	45	22	23
Beldağı	15	13	2	255	127	128
Çigdemlik	18	10	8	389	193	196
Dadıkavakçayırı	25	24	1	264	129	135
Damudere	24	22	2	275	190	185
Duruca	23	19	4	262	133	129
Elittekke	4	4	-	56	31	25
Karsan	1	-	1	122	62	60
Karataş	9	8	1	89	43	46
Kale	3	3	-	403	198	205
Kızseki	7	6	1	569	270	299
Mahmatlar	8	6	2	219	110	109
Musa	48	33	15	353	194	159
Ormanözü	22	12	10	295	145	150
Sarımışe	22	18	4	505	244	261
Şeyhsadi	15	15	-	303	146	157
Ümük	3	3	-	128	68	60
Yassıçal	16	13	3	610	319	291
Yeniköy	3	2	1	387	197	190
Yeşil Yenice	18	15	3	797	408	389
Yuva	25	14	11	164	84	80
Ziyere	14	10	4	4033	2012	2021
TOPLAM	400	319	81	11.892	6.026	5.866

Anket çalışmasındaki köyler arasında elde edilen nüfus verilerine göre en çok nüfusu bulunan köy Ziyere, en az nüfusu bulunan köy ise Bayat köyüdür. Ankete katılan köyler arasında en fazla katılımı sağlayan köy; erkek 33 kişi, kadın 15 kişi olmak

üzere toplam 48 kişi ile Musa köyü, en az katılımın sağlandığı köy ise 1 kadın katılımcı ile Karsan köyüdür (URL-1).

Ankete konu köylerin yüzölçümü değerleri ilgili orman işletme müdürlüğü, kadastro müdürlüğü ve milli emlak müdürlüğünden elde edilen veriler Çizelge 4'te verilmiştir.

Çizelge 4. Ankete konu köylerin yüzölçümü değerleri

Çalışma Alanı Köyleri	Kadaastro Verilerine Göre Köyün Genel Yüzölçümü (ha)	Orman Verilerine Göre Orman Yüzölçümü (ha)	Orman Verilerine Göre 2/B Alanı Yüzölçümü (ha)	Milli Emlak Verilerine Göre 2/B Alanı Yüzölçümü (ha)
Aksalur	2.370,2	1.883,17	406,93	154,5
Akyazı	1.175,65	538,93	4,19	13,6
Alakadı	897,81	70,16	4,02	4,01
Ardıçlar	2.586,24	2.056,88	96,7	6,99
Aydınca	288,07	520,83	0,44	0,37
Bayat	569,13	432,72	12,41	16,54
Beldağı	2.103,38	1.400,49	60,89	58,38
Çigdemlik	1.916,28	1.715,94	14,91	9,62
Dadıkavakçayırı	486,17	148,16	7,52	1,6
Damudere	2.315,57	-	-	86,49
Duruca	629,92	287,66	10,61	12,29
Elittekke	186,44	35,4	13,15	0,21
Karsan	595,85	470,97	0,21	0,19
Karataş	920,04	488,16	3,95	3,65
Kale	1070	1.695,44	40,98	31,26
Kızseki	1.932,99	1.384,6	15,49	4,79
Mahmatlar	1.256,85	965,6	21,83	2,89
Musa	2.240,33	937,16	23,02	21,06
Ormanözü	4.127,72	3.993,69	25,04	25
Sarimeşe	2.931,07	2.209,43	35,93	3,69
Şeyhsadi	1.866,99	989,71	5,83	0,65
Ümük	1.221,05	893,21	23,23	21,97
Yassıçal	4.218,41	2402,9	156,34	140,55
Yeniköy	1.410,4	1.155,72	10,89	7,85
Yeşil Yenice	1.947,07	1.599,06	27,98	15,38
Yuva	1.017,61	761,14	13,02	12,95
Ziyere	4.200,96	19,35	39,04	4,33

Çizelge 4'te Orman İşletme Müdürlüğü ile Milli Emlak Müdürlüğünün toplam 2/B alanlarının yüzölçümleri karşılaştırıldığında farklılıklar göze çarpmaktadır. Bu farklılıklar Orman İşletme Müdürlüğünün 2/B alanlarını belirledikten sonra elde edilen verileri, Kadastro Müdürlüğüne göndermesine müteakip Kadastro Müdürlüğü tarafından bu alanların, parsellerinin ve hak sahipliklerinin belirlenmesinden sonra yol, dere, mera gibi alanlara kalan yerlerin yüzölçümünden çıkarılması sonucunda oluştuğundan yüzölçümleri farklılıklar arz etmektedir. Ankete katılan köyler arasında en büyük yüzölçümüne sahip köy; Yassıçal, en büyük orman alanına sahip köy; Ormanözü, en büyük 2/B alanına sahip köy; Yassıçal'dır.

Ankete katılan köylerin toplam sayısı 27, toplam 2/B parsel sayısı 1.442, 2/B taşınmazlarının toplam yüzölçümü 660,81 ha, aktif parsellerin toplam sayısı 1.040, toplam yüzölçümü 531,98 ha, pasif parsellerin toplam sayısı 402, toplam yüzölçümü 129,11 ha'dır. Bu bilgiler Çizelge 5'te paylaşılmıştır.

Amasya Tapu Müdürlüğünden 25.12.2022 tarihinde alınan verilere göre, 19.04.2012 tarihli ve 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi İle Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun uyarınca 2/B arazilerinin satışı kapsamında Amasya'da; Kanunun çıkmış olduğu 2012 yılında Amasya Tapu

Müdürlüğünde herhangi bir satış işlemi gerçekleşmemiş olup, 2013 yılında 1419 adet, 2014 yılında 5 adet, 2015 yılında 4 adet, 2016 yılında 6 adet, 2017 yılında 284 adet, 2018 yılında 9 adet, 2019-2022 yılında 1413 adet 6292 sayılı yasa kapsamında (2/B arazi satışı ve 12. madde kapsamında satış işlemleri Tapu Müdürlüklerinde aynı satış işlemi kategorisinden gerçekleştirilmektedir) satış işlemi gerçekleşmiştir.

Amasya ili, Merkez ilçe köylerinde yapılan satışları Amasya Tapu Müdürlüğü ve Amasya Milli Emlak Müdürlüğünden alınan verilerle karşılaştırdığımızda satışların sayısal değerlerinde eşitsizlik olduğu görülmektedir. Bunun en büyük sebebi Milli Emlak Müdürlüğündeki verilerde hisseli ve kanuni ipotekli işlemler yani aktif parseller (Taşınmazların beyanlar hanesinde hak sahipliği bulunduğu halde satış için başvuru yapılmayan, taşınmazların beyanlar hanesinde hak sahipliği bulunmayan parsellerde satış yapılamayanlar, taksitli olarak taşınmazın tamamını satın alanlar ile taksitli ve peşin, hisseli taşınmaz alanların Milli Emlak Müdürlüğünce dosyaları kapatılmadığından bu parseller aktif parsel olarak nitelendirilir) kapatılmadığından (parseller pasife (Milli Emlak Müdürlüğüne başvurusu yapılarak peşin satılan ve o parselde hiç Maliye Hazinesine ait hisse bulunmayan Tapu Müdürlüğünde işlemleri tamamlanmış parseller pasif olarak nitelendirilmektedir.) düşmediğinden) yapılan satış işlem sayısı belirlenmemektedir. Tapu Müdürlüğünde ise Milli Emlak

Müdürlüğü tarafından satışları gerçekleştirilen 6292 sayılı Kanun kapsamındaki 12. madde satışı ile 2/B satışı işlemlerinin Tapu Müdürlüğü mevzuatı gereği tek bir işlem butondan gerçekleştirilmesidir. Dolayısıyla hak sahiplerinden gelen talep

doğrultusunda Tapu Müdürlüğünde yapılan satışların fazlalığı dikkat çekmektedir.

Yapılan anket çalışmasında 2/B uygulamalarına yönelik katılımcıların algılarına ilişkin veriler izelge 6'da gösterilmiştir.

Çizelge 5. Ankete konu köylerin 2/B alan verileri

Amasya İli Merkez İlçesi 2/B' si Tamamlanmış Ankete Katılan Köyler	2/B Taşınmaz Toplam Sayısı	2/B Taşınmazların Toplam Yüzölçümü (ha)	2/B Satışı Yapılmayan Taşınmaz Sayısı (Aktif)	2/B Satışı Yapılmayan Taşınmaz Yüzölçümü (Aktif) (ha)	2/B Satışı Yapılan Taşınmaz Sayısı (Pasif)	2/B Satışı Yapılan Taşınmaz Yüzölçümü (Pasif) (ha)
Aksalur	78	154,5	78	154,5	-	-
Akyazı	37	13,6	22	9,4	15	4,2
Alakadı	14	4,01	10	3,09	4	0,91
Ardıçlar	75	6,99	58	5,31	17	1,68
Aydınca	2	0,37	-	-	2	0,37
Bayat	72	16,54	60	12,12	12	4,42
Beldağı	65	58,38	65	58,38	-	-
iğdemlik	22	9,62	6	1,52	16	8,1
Dadıkavak	7	1,6	6	1,47	1	0,33
Damudere	187	86,49	140	66,95	47	19,54
Duruca	42	12,29	27	5,84	15	6,45
Elittekke	4	0,21	3	0,15	1	0,06
Karsan	1	0,19	1	0,19	-	-
Karataş	15	3,65	7	1,06	8	2,59
Kale	64	31,26	30	11,83	34	19,43
Kızseki	22	4,79	7	0,91	15	3,88
Mahmatlar	11	2,89	8	2,09	3	0,8
Musa	25	21,06	19	16,11	6	4,95
Ormanözü	56	25	56	25	-	-
Sarimeşe	17	3,69	14	3,41	3	0,28
şeyhsadi	3	0,65	2	0,48	1	0,17
Ümük	62	21,97	59	21,55	3	0,43
Yassıçal	395	140,55	280	109,56	115	30,99
Yeniköy	20	7,85	8	4,07	12	3,78
Yeşilyenice	69	15,38	24	7,27	45	8,11
Yuva	44	12,95	20	5,95	24	7,08
Ziyere	33	4,33	30	3,77	3	0,56
TOPLAM	1.442	660,81	1040	531,98	402	129,11

Çizelge 6. Toplumun 2/B uygulamalarına yönelik algısına ilişkin veriler

		Frekans	Yüzde (%)
2/B hakkında yasal hak dağılımı	Hepsini biliyorum	18	4,5
	çoğunu biliyorum	66	16,5
	Kısmen	157	39,3
	çok azını biliyorum	95	23,8
	Hiç bilmiyorum	64	16
2/B alanına talip olma isteği dağılımı	Kesinlikle evet	87	21,8
	Evet	118	29,5
	Olabilir	107	26,8
	Hayır	55	13,8
	Kesinlikle hayır	33	8,3
2/B alanına talip olma nedeni	Arazi yatırımı yapma	81	20,3
	Tarımsal faaliyetler için	189	47,3
	Hayvancılık faaliyetleri	28	7,0
	Ata toprağına sahip ıkma	67	16,8
	Gelecek nesillere miras	35	8,8
2/B alanına değerinden fazla bedel ödeme dağılımı	Kesinlikle evet	70	17,5
	Evet	92	23
	Olabilir	122	30,5
	Hayır	77	19,3
	Kesinlikle hayır	39	9,8
2/B uygulamalarına ilişkin süre uzatım dağılımı	Kesinlikle evet	63	15,8
	Evet	130	32,5
	Olabilir	137	34,3
	Hayır	56	14
	Kesinlikle hayır	14	3,5

Ankete katılan katılımcıların 2/B uygulamaları ve 2/B ile ilgili birçok konu hakkında bilgi sahipleri olmalarına rağmen 2/B ile ilgili yasal haklar hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıkları tespit edilmiştir. Bunun en büyük sebeplerinden birisi “bir gün 2/B taşınmazlarına nasıl olsa sahip oluruz” düşüncesi olduğu gözlemlenmiştir. Vatandaşta, 2/B ile ilgili yasal hakları bilmekten çok, bu arazileri nasıl alabiliriz düşüncesi hâkimdir. Yasal haklarla ilgili bilgiye sahip olma en çok 2/B arazileri hakkında sorun yaşayan köylerde gözlemlenmiştir.

2/B alanına talip olma isteğine verilen cevaplarda katılımcıların toprağa verdikleri değer vurgulanarak, 2/B arazilerinin satışlarının yapılacağı zaman maddiyatlarının elvermesi durumunda taliplisi çıkmayan 2/B arazilerine de talip olmayı isteyeceklerini belirtmişlerdir. Bu sorunun cevabına

müteakip sorulan “2/B alanına değerinden fazla bedel öder misiniz?” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar göz önüne alındığında katılımcıların toprağa verdikleri değerin yanı sıra maddiyatında önemli olduğu gözlemlenmiştir.

“2/B uygulamalarına ilişkin süre uzatımı yapılır mı?” sorusuna çoğunluğunun “evet yapılır” düşüncesini ifade etmesi ve anket sürecinde herhangi bir süre uzatımı olmamasına karşın, alınan bir kararla 31.12.2022 tarihine kadar süre uzatımı yapılması, bu soruya verilen cevapların ne kadar doğru ve tutarlı olduğunun güzel bir örneğidir.

2/B uygulamalarının vatandaştaki algısı ve yargısal süreçler açısından Ki-Kare bağımsızlık testi ile analiz edilmiş elde edilen ve aralarında %95 güven düzeyinde anlamlı ilişki tespit edilen değişkenlere ait sonuçlar Çizelge 7’de verilmiştir.

Çizelge 7. Ki-kare analiz sonuçlarına göre aralarında anlamlı ilişki bulunan değişkenler ve değerleri

İlişki aranan değişken	Ki-Kare	Anlamlılık Değer (p)
Yaş ile 2/B konusundaki yasal hakları bilme	χ^2 hesap = 40,456	0,013
Yaş ile 2/B’ ye ilişkin süre uzatımı beklentisi	χ^2 hesap = 37,479	0,002
Eğitim durum ile 2/B konusundaki yasal hakları bilme	χ^2 hesap = 45,698	0,019
Eğitim durum ile 2/B alanlarına talip olma isteği	χ^2 hesap = 46,112	0,017
Eğitim durum ile 2/B’ye ilişkin süre uzatımı beklentisi	χ^2 hesap = 63,024	0,000
Meslek ile 2/B konusundaki yasal hakları bilme	χ^2 hesap = 55,625	0,000
Meslek ile 2/B alanlarına talip olma isteği	χ^2 hesap = 45,268	0,005
Meslek ile 2/B alanlarına talip olma nedeni	χ^2 hesap = 66,556	0,000
Meslek ile 2/B alanı için değerinden fazla ödeme yapma isteği	χ^2 hesap = 43,640	0,008
Meslek ile 2/B’ ye ilişkin süre uzatımı beklentisi	χ^2 hesap = 46,196	0,004
Gelir düzeyi ile 2/B alanı için değerinden fazla ödeme yapma isteği	χ^2 hesap = 38,088	0,001
Gelir düzeyi ile 2/B’ ye ilişkin süre uzatımı beklentisi	χ^2 hesap = 27,987	0,032

Yaş, eğitim, meslek, gelir düzeyi ile 2/B’ ye ilişkin süre uzatımı beklentisi değişkeni istatistiksel olarak değerlendirildiğinde aralarında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Yaş, eğitim, meslek değişkenleri ile 2/B konusundaki yasal hakları bilme değişkeni istatistiksel olarak değerlendirildiğinde aralarında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilirken, cinsiyet, gelir düzeyi ile anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Eğitim, meslek ile 2/B alanlarına talip olma isteği değişkeni istatistiksel olarak değerlendirildiğinde arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilirken, cinsiyet, yaş, gelir düzeyi ile anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Meslek ile 2/B konusundaki yasal hakları bilme değişkeni istatistiksel olarak değerlendirildiğinde aralarında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilirken, cinsiyet, yaş, eğitim, gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Gelir düzeyi, meslek değişkenleri ile 2/B alanı için değerinden fazla ödeme yapma isteği değişkeni istatistiksel olarak değerlendirildiğinde aralarında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilirken, eğitim, cinsiyet, yaş arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Cinsiyet, yaş, eğitim, meslek, gelir düzeyi değişkenleri ile yargısal süreçler hakkında bilgi sahibi olma değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

Öncesi orman olan alanların çeşitli nedenler ile orman sınırları dışına çıkarılması ve 2/B uygulamalarına konu olması, Türkiye özelinde sosyal, politik ve ekonomik geçmişi ve yönleri olan önemli bir konu başlığıdır. Orman ile insanoğlu arasındaki ilişkiler tüm dünyada olduğu gibi ölkemizde de geçmişten günümüze süre gelmektedir. Uzun yıllar çeşitli amaçlar için gelişigüzel ve serbest yararlanmalarla düzensiz ve aşırı kullanılan ormanlara göçler yoğun olarak 1550’li yıllar ile 1600’lü yıllar arasında Anadolu da çıkan isyanlarda zarar gören halkın buldukları alanları terk ederek orman alanları içerisine göç etmeleri ile başlamıştır. Bu durum Avrupa ölkelerinde de aynı dönemlere denk gelen ormanlarda “brandwirtschaft metodu”, ölkemizde ise “açmacılık metodu” olarak bilinen ormanlardan yararlanmaya olanak sağlamıştır. Halk “ağaç kesimi evresi” ile ormanlarda barınmak için yapacak odun temin ederken, geçmiş dönemlerde de yaşanan “barınma ve beslenme evresinin” gereği gündelik hayatının devamını sağlamak için tarımsal alan oluşturmada orman alanlarından açmacılık yaparak bugün ki 2/B alanlarının oluşumlarına zemin hazırlamıştır (Tolunay 1998). Halen Orman köylerindeki halkın yanlış arazi kullanımları ormanların azalarak bozulmasına ve yok olmasına neden olmaktadır. Bu kapsamda halkın

bilinçlendirilmesi en önemli unsurdur. Özellikle orman içindeki yerleşim sorunları çözülerek, halk; gıda ve gelir sağlayan etkenlere yönlendirilmelidir. Zarar görmeyen orman alanlarının korunması için gereken tedbirler alınmalıdır (Tolunay ve Alkan, 2008). Ormanlar ve 2/B uygulamalarına ilişkin algı hakkında doğru ve tutarlı bilgilere sahip olunması gerek toplumsal beklentilerin ve gerekse bu toplumsal beklentileri gerçekleştirecek olan politik unsurlar için de oldukça önemlidir. Bu çalışmada bu amaçlara yönelik olarak toplumun algısı üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bunu yaparken de literatürde 2/B uygulamaları ilişkin sıklıkla vurgulanan soyut çıkarımların, somut ve sayısal bulgulara dayalı olarak ortaya konulması hedeflenmiştir. Bu amaç ve hedefler ışığında çalışma Amasya ili örneği üzerinden anket çalışmasına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Anketler yolu ile 2/B çalışmaları ve uygulamaları tamamlanan köy halkının orman ve 2/B algısı, demografik değişkenler cinsiyet, eğitim durumu, yaş, meslek, aylık gelir ve gelir kaynağı değişkenleri ile test edilmiştir. Anket sonuçlarına göre katılımcıların %20,2'si (81) Kadın, %79,8'i (379) Erkeklerden oluşmaktadır. Erkek katılımcıların sayısının fazla olmasının en büyük etkeni; pandemi dönemine denk gelmesinden dolayı kadın katılımcıların geri planda kalması ve okur-yazarlık oranının erkeklerde fazla olması, erkek katılımcı sayısının fazla olmasında etkili olmuştur. Katılımcıların kategori değerlendirmelerinde, köyde ikamet eden genç nüfusun fazla bulunmamasından dolayı %36,3'lük kısmının 56 ve üstü yaş grubunu, yine 56 ve üstü yaş grubunun yüksek olması nedeni ile eğitimin %43'ünün ilkökul grubunu, aylık gelirin %28 ile 2.001-3.000 TL grubunu, gelir dağılımının %32,8 ile tarım-hayvancılık grubunu oluşturduğu görülmektedir.

Katılımcılarla yapılan yüz yüze görüşmeler ve değerlendirmelerden çıkan sonuçlar irdelendiğinde, özellikle 2/B çalışmalarının vatandaşlara sağlamış olduğu yararlar kadar 2/B hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Buna karşın köylünün 2/B arazilerini tarımsal faaliyetlerinde kullanırken, "yatırım aracı olarak düşündükleri", "ata topraklarına sahip çıktıkları" ve "gelecek nesillere bırakmak istedikleri" ve gerektiğinde bu topraklara "değerinden fazla ödeme yapabilecekleri" anlaşılmaktadır. Katılımcılara sorulan önemli sorulardan biri olan "2/B ile ilgili olarak herhangi bir idari veya şahsi uyuşmazlık yaşadınız mı?" sorusuna verilen cevaplardan anlaşıldığı üzere 400 katılımcıdan 363 kişi "Hayır" cevabını verirken 37 kişinin "Evet" cevabı vermektedir. Hayır, cevabını veren 363 kişinin sorun yaşamamasındaki en büyük etkenin arazileri için belirlenen bedellerin makul olması, ata yadigarı ekip-biçtikleri toprakları vermek istememeleri (verdikleri takdirde başkaları tarafından satın alınabileceği korkusu), evet cevabını veren 37 kişinin ise çoğunlukla aynı köylerden olduğu dikkat çekmektedir. Yaşanan idari ve şahsi uyuşmazlıkların başında; fiyat konusunda anlaşamamak, arazilerin satış bedelleri belirlenirken engebeli ile düz arazilerin eş değer tutulması, 2/B arazilerinin satışında fazla para ödenmesi, 2/B arazisinin başkası adına yazılması, aynı mevkilerdeki arazilerin bir kısmı 2/B arazisi olarak geçirilirken, diğer arazilerin tarım arazisi olarak geçirilmesinden dolayı Milli Emlak Müdürlüğü ve Orman Kadastrosu ile idari uyuşmazlık yaşadığı görülürken, sınırlarının ihlal edilmesinden dolayı da vatandaşlar arasında şahsi uyuşmazlıkların yaşandığı tespit edilmiştir.

Amasya ili özelinde gerçekleştirilen bu çalışma göstermiştir ki toplumun ormanlara ve faydalarına olan algı düzeyi düşüktür. Algının düşük olması sadece toplumla alakalı olmayıp ormanların sürdürülebilirliği açısından orman kaynaklarının yararları, kullanımı ve işlevlerinin değerlendirilmesinde toplumu etkileyecek ve yönlendirecek olan tüm kamu kurum ve kuruluşları ile özel ve tüzel kişileri de ilgilendirmektedir. Çünkü Köylünün ekonomik değer taşıyan, yakacak hammaddesini bünyesinde barındıran ormanlar; yangın ve benzeri yöntemlerle açma yapılarak geçim kaynağı, hayvancılık, tarım veya yerleşim yeri arazilerine çevirmek için tahrip edilmektedir. Bu durum ise ormanların vasıflarını kaybetmelerine neden olmaktadır. Ormanların güvence altına alınmasının en belirgin yolu sınırlarının belirgin olmasıdır. Fakat Türkiye'de orman alanlarının daraltılmasının sebeplerinin başında yasal düzenlemeler gelmektedir. Gerek kanunlarda ve gerekse yönetmeliklerde sıklıkla değişiklikler yapılması, sorunları henüz çözebilmiş değildir. Hali hazır durumda orman sınırı dışına çıkartılan taşınmazlar yukarıda belirtilen şekillerde kullanıcılarının tespiti ile 2/B arazilerine belirlenen bedel karşılığında Maliye Hazinesi tarafından taşınmazların kullanıcılarına satışını öngörmektedir. 2/B satışları tüm Türkiye genelinde dikkate alındığında Hazineye gelir anlamında katkıda bulunmaktadır ancak bu durum iddia edildiği üzere milyarlarca dolar düzeyinde değildir. Bununla birlikte somut bir gerçek vardır ki Anayasal güvenceye sahip ormanlar bu uygulamalar yolu ile alansal anlamda azalmaya devam etmektedir.

Çağlar (2004)'ın da belirttiği gibi 2/B sorunu; politik, ekonomik, toplumsal, kentsel, siyasal, hukuksal, teknik ve bilimsel özellikli bir sorun olsa da en çok taşınmazların satılıp satılmamasını ilgilendirmektedir. Türkiye genelinde olduğu gibi Amasya özelinde de 2/B alanlarının değerlendirilmesinde "satışın" ön planda olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, Türkiye genelinde 09/04/2012 tarihli ve 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun kapsamında 2/B taşınmazlarının değerlendirilmesi ve satış işlemlerinin 2021-2022 yılının pandemi dönemine denk gelmesinden dolayı başvuru ve ödeme sürelerini geçiren vatandaşların mağduriyetlerinin giderilebilmesi için 31 Aralık 2022 yılında yapılan düzenleme ile başvuru ve ödeme süresi tekrar uzatılmıştır. 2/B taşınmazlarının değerlendirilmesi ve satışlar için süre uzatımı yapılmış olsa da 2023 yılı itibarıyla hem süre sona ermiş hem de istenilen hedefe ulaşılamamıştır. Milli Emlak Genel Müdürlüğü'nün 2022 yılı faaliyet raporları incelendiğinde 2/B satışlarının değerlendirme işlemlerinin halen devam ettiği, 2022 yılında son başvuru itibarıyla toplam 1.153.000 satın alma başvurusunun yapıldığı, bu başvurulardan yılsonu itibarıyla %79'unun (911.000) hak sahiplerine satış işleminin gerçekleştiği, 2022 yılı içinde ise toplam 641.000 adet taşınmazdan %6,5'i (42.000) toplam 911.000 hak sahibinin %7,5'ne (69.000) satış işleminin yapıldığı görülmektedir (ÇŞİDB 2023). Amasya ili, Merkez ilçe özelinde ise Milli Emlak Genel Müdürlüğü faaliyet raporlarından elde edilen 2012-2019 yıllarının toplam verileri dikkate alındığında 2019 yılsonuna kadar 2.833 taşınmazın %49,8'inin (1410), 2.458 başvurunun %67,8'inin (1667) hak sabine satış işlemi gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya konu 27 köy için Amasya Milli Emlak Müdürlüğünden elde edilen verilere göre ise 2012-2022

yılı sonuna kadar toplam 1.442 adet olan 2/B parselinin %27.9'u (402) satışı yapılmak suretiyle pasife düşmüştür. Halen bu köylerde %72.1 (1040) satışı yapılmayan aktif parsellerin bulunduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla, 2/B sorununun bir çözümü olarak görülen satış işlemlerinin istenilen sonucu ve beklenen faydayı sağlayamadığı anlaşılmaktadır.

Ormanları korumak, yerinde ve özenli kullanmak sürdürülebilirlik açısından önemli bir olgu ve vatandaşlık görevidir. Ormanlara zarar vermeden, insan ile orman arasındaki dengeyi kurmak, ormanların kullanılması ve korunması için önem arz ederken, yenilenebilir doğal kaynaklardan olan ormanlar ile insanlar arasındaki ilişkinin yönünü pozitif çevirecek bir algı düzeyine ihtiyaç vardır. Ormanları sadece bir birey olarak korumak yerine kurum, kuruluşlar, sivil toplum örgütleriyle birlikte tüm işlevlerini değerlendirerek yerinde ve zamanında gerekli önlemleri alarak kolektif bir korumanın ve kullanmanın tüm gereklerini yerine getirmek gerekmektedir. Aksi takdirde yapılan bilinçlendirme ve tanıtım faaliyetleri istenilen ölçüde topluma ulaşmayacaktır. Köylü için orman; tarım arazisi, yerleşim yeri, odun hammadde kaynağı, odun dışı orman ürünleri gibi faydaları ifade ederken kentliler için temiz ve kaliteli hava, oksijen üretim kaynağı, piknik, dinlenme alanı gibi faydaları ifade etmektedir. Oysaki köy ve kent halkı olarak ayırım yapılmadan ormanın kolektif tüm faydalarının bir bütün olarak bakabilmek gerekmektedir. Böyle bir dönüşüm gelecek nesillerin de ormanlardan faydalanmasını güvence altına alabilecektir. Toplumda orman kavramı ve olgusu anlatılırken ormandan tarım arazisi ve yerleşim yeri için yapılan açmaların, yangınların ormanlardan aslında toplumdaki neler götürdüğünü, ormanların sağladığı sayısız faydaların topluma etkili bir şekilde anlatılması gerekmektedir. Bu anlatımların idarenin tüm bileşenleriyle: Valilikler, Kaymakamlıklar, Belediyeler, kamu kurum ve kuruluşları, muhtarlar, sivil toplum örgütleri tarafından tüm imkânlar kullanılarak koordineli ve etkili bir şekilde yapılmalıdır. Toplumsal amaçlar ışığında, ormana yönelik pozitif algıların kazandırılması için geleceğimiz olan çocukların küçük yaşta bu amaçlara yönelik eğitilmesi gerekmektedir. Çocuklar aldıkları eğitimleri ebeveynlerine en güzel şekilde iletirlerdir. Çünkü onlar bugünün çocukları, yarınların geleceğidir.

Teşekkür

Bu çalışma Yüksek Lisans tezinde sunulan sonuçları içermektedir. Betül Uysal'ın Doç. Dr. Üstüner Birben danışmanlığındaki tezi 2023 yılında Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanmıştır. Çalışmamız boyunca katkılarını ve emeklerini esirgemeyen köy muhtarlarına ve anketi cevaplandıran köy halkına teşekkür ederiz.

Kaynaklar

- Aslan, B. S., 2015. 6831 sayılı orman kanununun 2'nci maddesinin (b) bendi gereği orman sınırları dışına çıkarılan taşınmazların durumu. Ombudsman Akademik Dergisi, 3: 173-188.
- Atmış, E., 2021. Türkiye'de ormansızlaşmanın gerçek boyutları. 3. uluslararası tarım ve gıda etiği kongresi. Kongre kitabı. Tarım ve Gıda Etiği Derneği. 5-6 Kasım 2021.

- Ayaz, H., Gümüş, C., 2016. Türkiye'de orman mülkiyeti, yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 2, 212-216.
- Aydın C.A., 1999. Türkiye'de ormanlardan yararlanmanın yasal esasları. Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University, 49(1), 83-110. <https://doi.org/10.17099/jffiu.21646>.
- Çağlar, Y., 2004. '2/B' olgusunun tarihsel ve nesnel boyutları. Orman Kadastro ve 2/B Sorunu Sempozyumu Bildiriler Kitabı.
- ÇŞİDB, 2023. Milli emlak genel müdürlüğü faaliyet raporları, <https://milliemark.csb.gov.tr/faaliyet-raporlari-i-93111> Erişim Tarihi:08.09.2023.
- Daşdemir, İ., 2016. Bilimsel araştırma yöntemleri. Nobel Akademik Yayıncılık ve Danışmanlık Tic. Ltd. Şti., 210.
- Erdönmez, C., 2013. 2/B alanlarının satışının Türkiye ulusal ormancılık programı açısından irdelenmesi. Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 13: 307-324.
- Gençay, G., 2012. Orman kadastrounun güncel sorunları üzerinde hukuksal incelemeler. Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University, 62(2), 173-195.
- Geray, U., Şafak, İ., Yılmaz, E., Kiracıoğlu, Ö., Başar, H., 2007. İzmir ilinde orman kaynaklarına ilişkin işlev önceliklerinin belirlenmesi. Ege Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, 46-35, 137.
- İnal, S., 1967. Türkiye'de ormanların tahdit ve kadastro problemi. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, 104 sayfa, İstanbul.
- Mermer, S., 1991. Orman kadastro. Lisans Bitirme Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, 3-8, 15-23 sayfa, İstanbul.
- OGM, 2021. Türkiye orman varlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı, 58 sayfa, Ankara.
- OGM, 2023. Orman Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Performans Programı, <https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphanesi/PerformansProgrami/OGM%202023%20YILI%20PERFORMANS%20PROGRAMI.pdf> Erişim Tarihi:15/02/2023.
- Okyay, İ., 1988. Orman kadastrounun gelişimi. Türkiye'de Orman İşletmeciliğinin Gelişimi Sempozyumu, Orman Mühendisleri Odası, 56-70 sayfa, Ankara.
- Orhunbilge, A.N., 2000. Örnekleme yöntemleri ve hipotez testleri (gözden geçirilmiş ve genişletilmiş ikinci baskı). Avcıol Basım ve Yayın, 420 sayfa, İstanbul.
- Pak, M., Berber, H., 2011. Orman kaynaklarının işlevlerine ilişkin toplumsal bilinç düzeyinin incelenmesi: Eskişehir ili örneği. Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 12(2), 161-171.
- Şafak, İ., Gül, A.U., 2012. Orman mühendislerinin orman işlevlerine ve ormancılık faaliyetlerine verdikleri önem düzeylerinin değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 13, 123-133.
- Şen, G., Toksoy, D., 2006. Türkiye'de nüfus orman ilişkisi. Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi Bildiriler Kitabı, 108-117, Ilgaz-Çankırı.
- TOD, 2022. Türkiye'de ormansızlaşma ve orman bozulması. Türkiye Ormancılar Derneği Yayını, 200 sayfa, Ankara.
- Tolunay, A., 1998. Sosyal ormancılık ve Türkiye açısından önemi. İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman

- Mühendisliği Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Tolunay, A., Alkan, H., 2008. Intervention to the misuse of land by the forest villages: a case study from Turkey, *Ekoloji* 17(68), 1-10.
- Turan, R., 1988. Orman köy ilişkilerinin düzenlenmesi faaliyet alanındaki gelişim. Türkiye’de Orman İşletmeciliğinin Gelişimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı, TMMOB Orman Mühendisleri Odası Yayını, 175-187, Ankara.
- TÜİK, 2020. Amasya İli Nüfus <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-SonucLari-2020-37210> Erişim Tarihi:18.05.2021.
- Url-1.<https://www.nufusune.com/merkez-ilce-nufusu-amasya#:~:text=AMASYA%20ili%20MERKEZ%20il%C3%A7esinin%20il%C3%A7e,K%C3%B6y%20Toplam%20n%C3%BCfusu%2031789't%C3%BCr.> Erişim Tarihi:18.05.2023.
- Uygur Ayva, Y.B., 2011. Orman sınırları dışına çıkartılması tartışılan alanlar ve yasal sürecin irdelenmesi ve İstanbul örneği. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, 124 sayfa, İstanbul.
- Velioğlu, N., 2008, Orman sınırları dışına çıkarma işlemini tanımı ve tarihsel gelişimi. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 58, 53-79.
- Yavuz, H., 2000. Parametrik olmayan istatistiksel yöntemler. 464 sayfa, Trabzon.
- Yılmaz, Z., 2004. Yeni Türk Ceza Kanunu, gerekçe ve tutanaklarla. Seçkin Yayıncılık, 975-347-868-2, Ankara.